

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
ІЛЮСТРОВАНИЙ ТИЖНЕВИК
„НОВЕ МИСТЕЦТВО“

вид. Відділу Мистецтв УПО

ЖУРНАЛ МІСТИТЬ СТАТТІ В СПРАВАХ ТЕАТРУ, ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА, МУЗИКИ, КІНО, ПОЕЗІЇ, ФЕЙЛЕТОНИ, РЕЦЕНЗІЇ МИСТЕЦЬКУ ХРОНІКУ

Передплата на 1 рік 9 карб.—коп.
" " 12 " 4 " 50 "
" " 5 міс 2 " 60 "
" " 1 " — " 87 "

Ціна одного примірн. в Харкові 20 коп.
На периферії, в Союзних Республіках, театрах і на залізниці 25 коп.

ВИДАВНИЦТВО МАЄ 37 КОМПЛЕКТІВ ЖУРНАЛУ ЗА 1925 25 РІК.

ВАРТІСТЬ ОДНОГО КОМПЛЕКТУ З НЕРЕСІЛКОЮ 6 КАРБ.

Редакція і контора: Харків, вул. Карла Лібкнехта, № 9 Телефон № 1—68

2 КАРБОВАНЦІ

НА ЦІЛІЙ 1927 РІК
КОШТУЄ

„ЗОРЯ“

ЛІТЕРАТУНО-НАУКОВИЙ та ПОЛІТИЧНО-ГРОМАДСЬКИЙ, ІЛЮСТРОВАНИЙ ЖУРНАЛ.

2 КАРБОВАНЦІ

„ЗОРЯ“ виходить вже третій рік регулярно що місяця книжками в 32 стор.

„ЗОРЯ“ друкує вірші, оповідання, статті на політично-громадські та літературні і наукові теми, друкує обширну хроніку культурного життя СРСР і інших країн, повідомляє про найновіші здобутки науки й техніки.

„ЗОРЯ“ має своїх постійних співробітників по всіх важливих містах України а також Західній Україні, в Чехії, в Сполучених Штатах Америки і в Канаді.

„ЗОРЯ“ освітлює життя українського працюючого люду не тільки на Радянській Україні, але й поза її межами.

ТІЛЬКИ

20 коп. на 1 місяць (окремий №) Коштус
1 карб. на півроку
2 карб. на рік 1927 р..

ЗОРЯ“

Присилайте негайно передплату на таку адресу:
Дніпропетровськ, проспект Карла Маркса, № 106.

05 (47714x) „1926"

ВСЕСВІТ

За
редакцією

ШУМСЬКОГО О.
КАСЯНЕНКА Е.

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

№ 23 (46) 15 грудня 1926 р.
Рік видання II-й.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

Харків, вул. Лібкнехта, 23/1
Tel. № 34-76.

З вулиці до роботи—колишні безпритульні працюють на городі в колонії безпритульних

Харків. Початок вул. Карла Лібкнехта

Фото-етюд С. Крінч

ТІНІ

Оповідання

Е. Хазіна

НІ ЖАРКІ, ДУШНІ.

Здавалось, що по вулицях катяться тонкі склки сонця, що їх вітрець обертає на полум'я, і вони печуть обличчя, як пухм'я гутти.

Літав по вулицях і цвіт дерев, що млії від жаги, сніжинками крутилася в повітрі, засипаючи лиця, очі, бороди.

У відчиненій یікні „сніжинки“ лягли в канцелярію, насідали по кутках, на підлозі, по стінах і здавалося, що все взялося мохом.

Посеред кімнати столи до писання, за столами люди в похіденими плащами.

Ви йдете до столу Олексія Олексійовича Доброхотова по якусь дрібницю, оливець то що, і мимоволі спиняєтесь оддалая від гостого

Орлиним поглядом оглянув службовців: чи всі на місцях, і просунув лише себе в кабінет.

Там він раз-у-раз давонив у телефон і гукав:

— Лю-бий мій... Що?... Не чую... То-ва-ришу мій... Гадж... нене говорю...

А в канцелярії торохтіла машинка, стукали рахівниці і нудну-нудну пісню співали пера так само, як двісті літ тому, коли були поліціймейстерні

II.

В цьому розділі треба ще показати Фелікса Йосиповича, щоб не було непорозумінь дах!

— І як-не будь... Спасибо вам — відказував він Фелікс.

Тепер він рішив послати жінці Доброхотова трохи грошей, щоб той не жив. Став збирати серед товарищів. Сам дав і пішов теж до „Зава“.

— Шо ви, що ви... От ще міщенство... Любой мій... На це-ж у нас в Содетрах.

Це була „Завова“ відповідь.

Десь високо прогуркотіло щось важке, немов близну качали.

Фелікс Йосипович дуже любив цей згук, і став коло вікна. Прямо на цого сунула через дах бузкова величезна хмара.

здиновану вішукнули...

— Відки в вас такий чудовий килим?

— „Тепер все наше“ — іронічно посміхнувся Фелікс і розказав:

— Мав незабаром приїхати шеф нашої установи, і „Зав“ наказав пристрати мою кімнату, як годиться. Мене ж гадав на час переселити. Але шеф не приїхав і я користуюсь призначеними для іншого речами.

— Ха, ха. Це цікаво — засміялася і зскочила на килим Шаталова.

— Знаєте, я дуже люблю лежати на килимі... Дивіть... Це-ж зовсім по східньому... Сідайте й ви... Так...

Куток у Харківському зоологічному саду. Ставок

Фото-етюд С. Криги

Бранці, коли по кімнаті задзвініли тисячі копійок від сонця і по стінах і на коврі гуляли золоті зайчики дня, постукало щось у двері.

Фелікс Йосипович проснувся:

— Хто там?

До кімнати увійшов „Зав“.

— Спінте ще. О, після такої ночі і поспати не гріх... хе, хе, хе.

— Що ви цим хочете зазнати?

„Зав“ підійшов до ліжка Фелікса Йосиповича і заговорив майже пошепки:

— Тадже почувала в вас оци... Так ось що, мій любий... Чи не можна-б ти... Ну, ви мене розумієте...

Фелікс Йосипович, убираючись, з ненавистю дивився на „Зава“. Хотілося американським башмаком розчертити цю голову, але якась тайна сила стимала його і він насилу промовив:

— Я зводництвом не займаюсь... Тиху...

Того самого дня, по розпорядженню „Зава“, Фелікса Йосиповича переселено в підвальну квартиру.

Грицько Коваленко. Минуло сорок років літературної та громадської його діяльності. Ювілей було відсвятковано в Полтаві

Квартет ім. Вільйома. Минуло п'ять років існування квартету ім. Вільйома. За час свого існування квартет дав 512 концертів по всій Україні. На нашому знімкові:— зліва на право: **О. Старосельський, А. Свірський, П. Кут'ян, В. Гольдфельд**

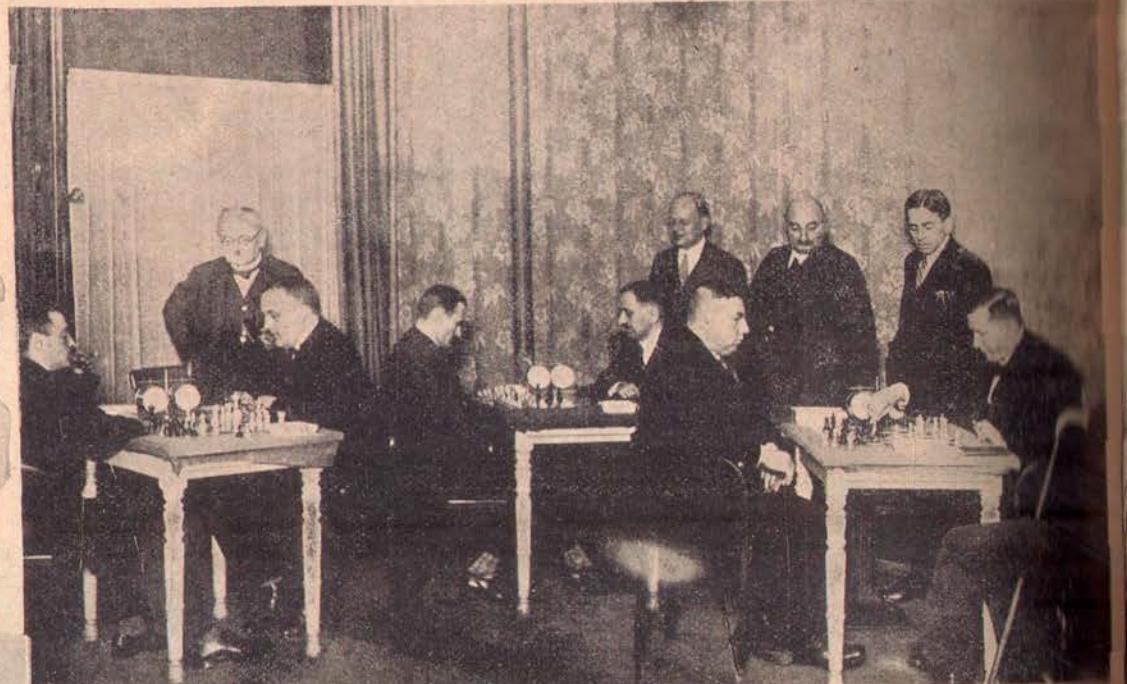

ВСЕСВІТНЯ ІЛЮСТРАЦІЯ

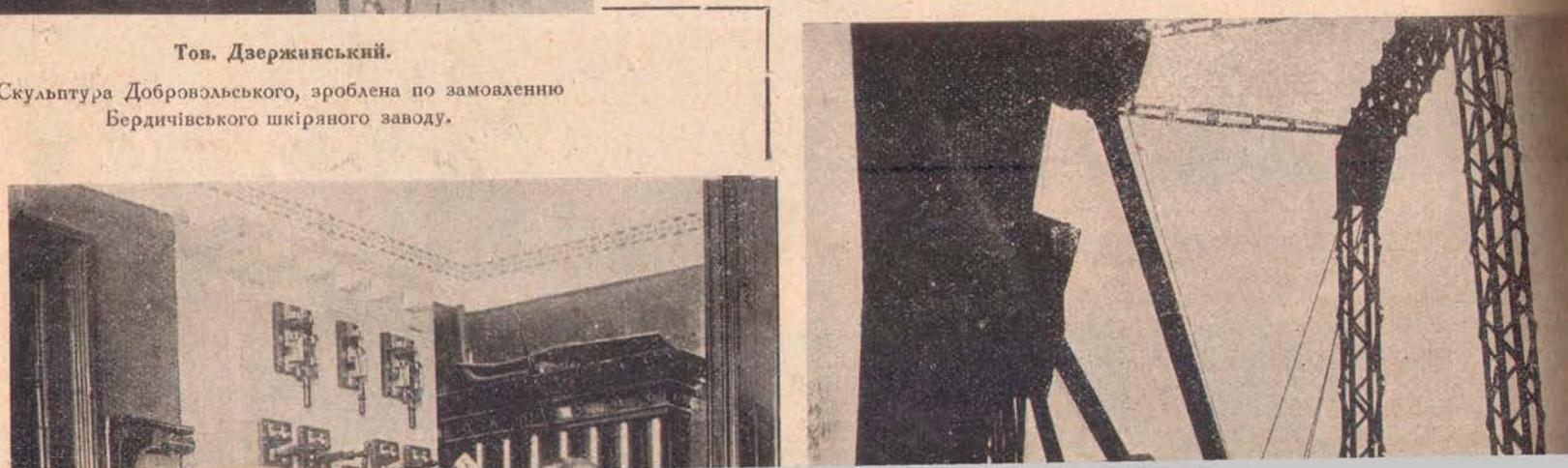

Тов. Дзержинський.

Скульптура Добровольського, зроблена по замовленню
Бердичівського шкіряного заводу.

Міжнародний шаховий турнір в Берліні в Еквітебаль-палаці. З лівого боку направо: Ліст, Тітц, Боголюбов, Земіш, Шпільман, Ахюс, Рубінштейн, Хольцац, Колле, Іонер, Грюнфельд

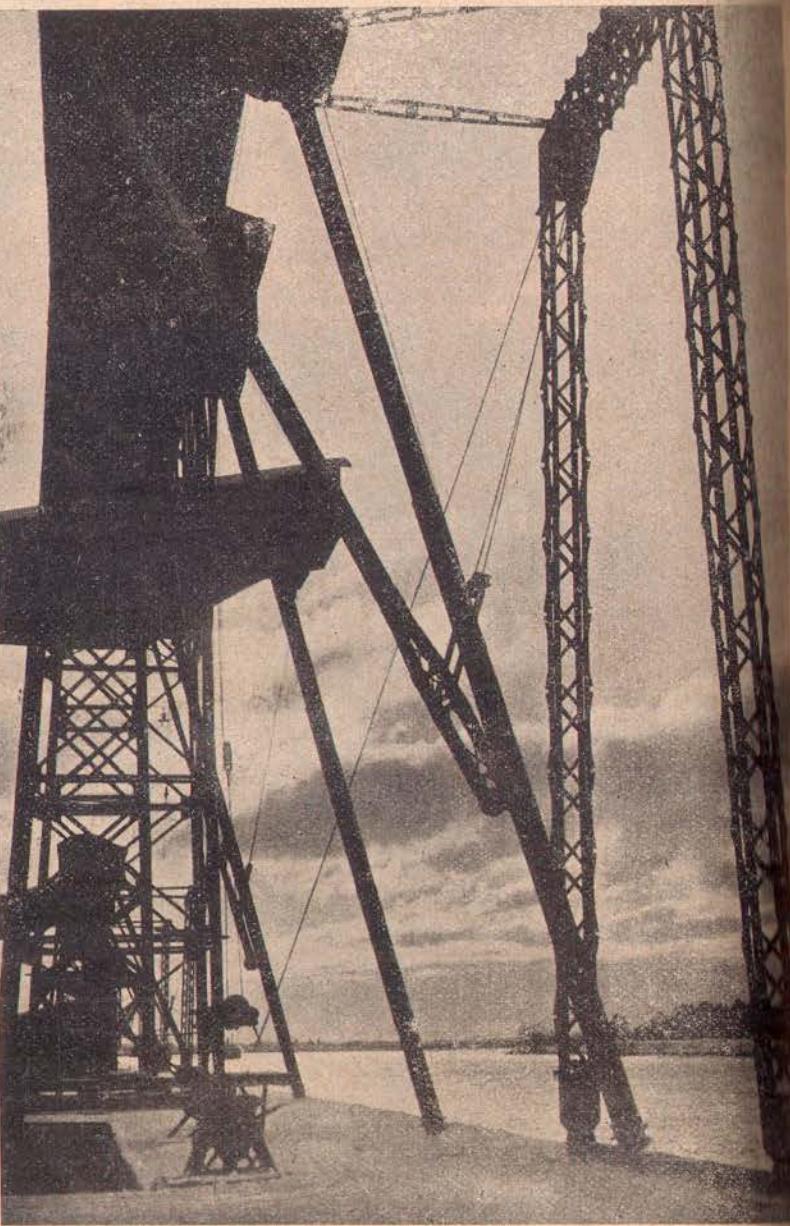

Тов. Дзержинський.

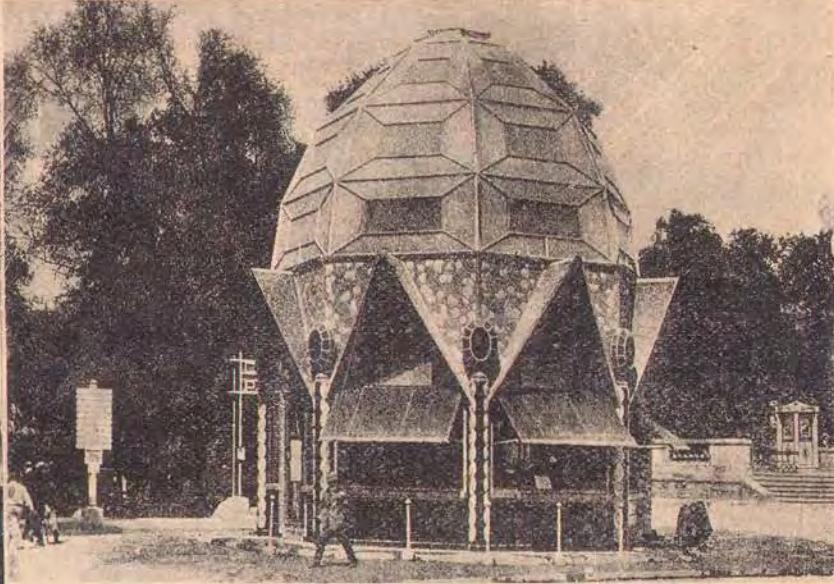
Скульптура Добровольського, зроблена по замовленню
Бердичівського шкіряного заводу.

При технічнім бюро берлінської поліції встановлено
апаратуру, що подає сигнали жовтими, червоними й
зеленими вогнями для врегулювання вуличного руху.

В Ленінграді будується новий торговий порт. Тут
швидким темпом відгружатимуться пароплави, що
прибувають з-за кордону.

Виставка декоративного мистецтва в Парижі. Кіоск дорогоцінностів. Виставка ця викликала велике зацікавлення як населення, так і митців Парижу. Ліворуч—відкриття пам'ятника славетньому композиторові Шопену в Варшаві (Ботанічний сад)

КОРОЛЕВА Й ДОЛАРИ

Не кіно-фільм, а дійсність.

Румунська королева Марія з принцем Миколаєм і принцесою Іліяною Сполучені Штати.

Убога скарбниця „Великої“ Румунії дуже потребує американських доларів свою „великодержавну“ політику. Отже маючи це на меті, до Америки відряджено королеву. Чи не пощасти принцесі Іліяні спіймати на гачок тоскливого міліардера, що захотів би поєднатися з зубожілою королівською парою, або ж принцеві Миколаю—

КОРОЛЕВА й ДОЛАРИ

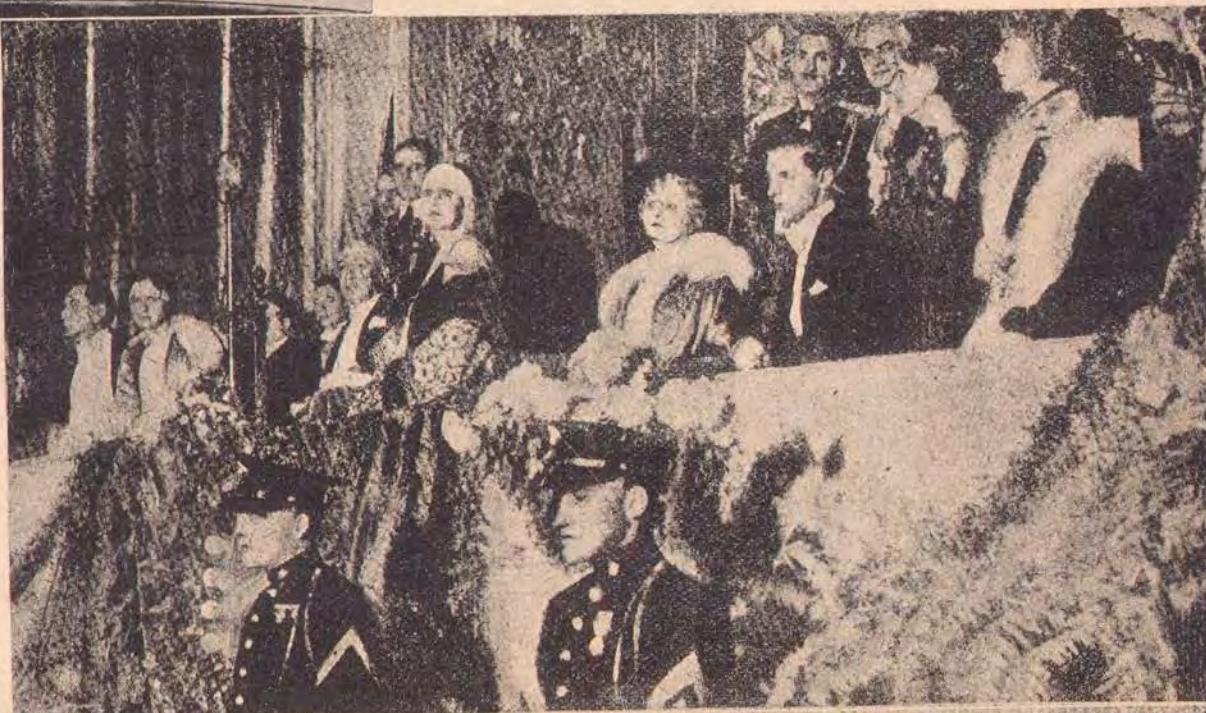
Не кіно-фільм, а дійсність.

Румунська королева Марія з прин-
цом Миколаєм і принцесою Іліяною
дали Сполучені Штати.

Убога скарбниця „Великої“ Руму-
нії уже потребує американських дола-
рея свою „великодержавну“ політику.
Отже маючи це на меті, до Америки
здріжено королеву. Чи не поща-
ло принцесі Іліяні спіймати на гачок
того мільярдера, що захотів би по-
внитися з зубожілою королівською
діною, або ж принцеві Миколаю—
прити серце якоєсь багатої панни,
мріє про трон, хоч і аби який,
менький. І те і друге було б незгрі-
дарма що дуже скідалося б на
слу вдову“.

Чи спрівадяться ці сподіванки, вид-
буде згодом. А поки що королева

є практичною
бю і вже „заро-
била“. За всяку
заму—портрети,
споруні надписи
нідписи на ріж-
непевних кос-
ичних засобах
інш.—вона не
можеться брати
щезні гроші.
Від найбільших
єтних підпри-
ємств „Newspaper
Bank“ склало з
угоду на 50
тів з нечува-
навіть в Аме-
гонарам. Ці-
ні відні квитки
ято в Фінляндії
участю опові-
до 50 долларів.

EDWIN CAREWE PRODUCTIONS

12 No. 300

Los Angeles, Calif. OCTOBER 2nd 1924

Pay to the
order of MARIE EXCELLENCY QUEEN MARIE OF ROMANIA \$ 25,000.00

TWENTY FIVE THOUSAND AND NO/100 Dollars

HOLLYWOOD BRANCH
SECURITY TRUST & SAVINGS BANK 90-247
HOLLYWOOD BOULEVARD & CAGUENA AVE.
LOS ANGELES, CALIF.

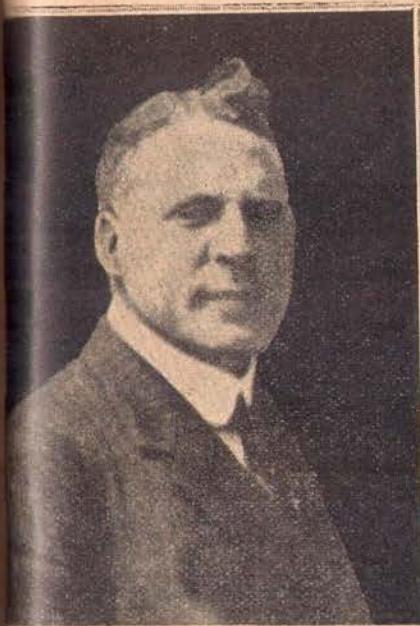
EDWIN CAREWE PRODUCTIONS
Edwin Carewe.

Опереточна „героїня“—румунська королева Марія під час парадного прийому в Філадельфії. Характерно, що на королівській персоні нагрівають руки всі еспекулянти. Закупивши всі квитки на свято в Філадельфії по 50 долларів, вони їх потім прода-
вали по 200. Нижче—чек на 25.000 долларів, що дісталася королева від американської кіно-фабрики за „роль“.

СЛАВНИХ ПРАДІДІВ — ВЕЛИКИХ — ПРАВНУКИ ПОГАНІ

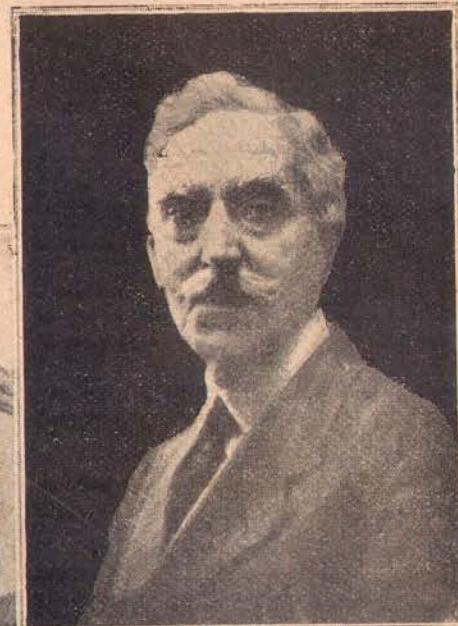
Гічоті Гарібальді

В МІЖНАРОДНІЙ політиці недавно викрито сенсаційну справу: було винайдено міжнародного агента, що продав французькій поліції „Каталонське повстання“.

З цих подій виступають дві постаті, цілком різні.

Одна з них — колишній полковник еспанської інженерного корпусу Франческо Масія.

Бувши вигнанцем з Іспанії щось два роки тому, полковник Масія, вже років двадцять, в одним з проводників каталонського сепаратистського руху, осів у колоніях Парижу.

Полковник Масія

Але французька поліція, чудесно інформована про змову, слідкувала за її розвитком не перешкоджаючи, щоб з часом мати змогу ще краще переловити і наловити і прихильників.

Еспанське посольство в Парижі було інформоване й держалося в курсі французькою по-ліцейською розвідкою.

Вночі проти 3-го листопаду, ледве за кілька годин до виконання, було зроблено арешти в Перпін'яні й коло нього, головним чином, в той момент, коли змовники, окремими загонами, щоб не звертати на себе уваги, виходили з потягу по станціях дрібних мі-

СУЧАСНА — — СВАНЕТІЯ

Нарис Ю. А. Таскіна

Старовинні вежі, що збереглися у Вільній Сванетії

Краєвид та адміністративний центр Горішньої Сванетії

Типовий сванетійський камінний будинок з вежою

Є КРАЇНА з природними границями — горами, вкритими одвічним снігом. У країні цій найнижче селище лежить порад рівнем моря на 1 тис. метрів. Більш-менш буває безпечно пройти шляхами в цю країну лише на протязі 3—4 місяців за рік. І живе там з давен-давна 10-тисячний народ, своєю мовою відмінний від інших народів Закавказзя.

Ще від 18-го століття, визволившись з кормиги зайдисвітів — князів мінгрельських, імеритинських та інших, він здужав відборонити свою незалежність.

Отака-то є країна — Сванетія, один з найцікавіших куточків

Ось чому звідкoli радянська влада встановилася в Сванетії остаточно, від 1924 року (після придушення меншовицького повстання), місцевий Повітвиконком на чолі з тов. Дбаа звернув увагу на встановлення повсякчасного й тривалого зв'язку з сумежними краями.

Спільними заходами місцевого населення і присланого спеціально саперного батальону шлях уздовж р. Інгуру, що ділить від в'ючними кіньми тяжко було пройти, тепер поширено та укріплено так, що проходить цим шляхом до Зугдідського повіту цілком можливо цілий рік. Крім цього заведено постійне

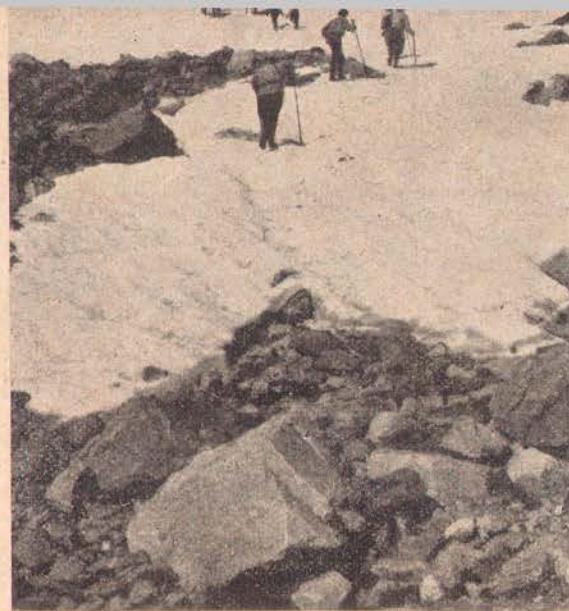
новічного.

Досі ще існує тут крівава помста, береглося багато поганських обрядів релігійних відправах (офіціяльно вся юдність православна), панують старі вичаї в мисливстві, в шануванні свят, ріжних родинних обрядах і т. інш. Своєго цього позбудеться сван, тільки сиднившись з іншими сумежними ярами.

І цим зацікавлений не тільки він. У орах Сванетії є багато природних багатств (золота, срібла, міди, олива тощо). Ці багатства відкрито ще з початком минулого століття. Тут є багато лісів, є багато ріжних залізнях, углекислих джерел. Нині склад "Уньої" їди досліджується. Все це доводить, що Сванетія має економічні перспективи.

Однак Сванетія заслуговує на увагу не тільки з цього погляду.

У Сванетії є багато старовинних XI, XII віку будівель церков (з церковним начинням, що в деяких з них збереглося). При кожному будинку за старих часів неминучча була башта, де ховався чоловік з усією своєю родиною, як що нападав ворог. Все це дає захватуючий цікавий матеріал істориків та археологів.

Перехід через перевал Донгуз-Орун, що веде на північний Кавказ

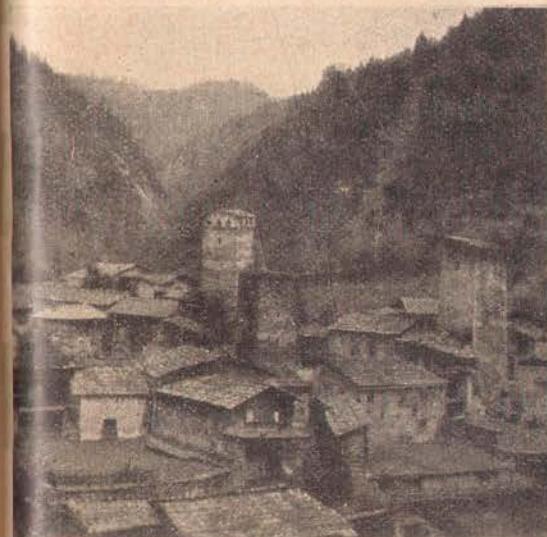
леному від роботи організмові, що ні можна сміло рекомендувати всякий фізично здоровій трудящій людині, але людині втомленій, що потребує відпочинку.

Ще кілька слів про саму подоріж до Сванетії.

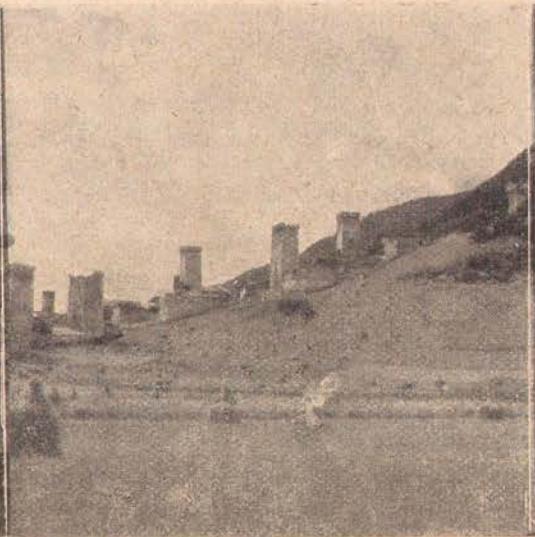
Нехай не візьме на думку читач, що ця подоріж можлива тільки небагатьом.

З власного досвіду мандрування по Кавказу останніх двох років можу сказати, що маючи одну яку сотню карбованців можна сміливо починати таку мандрівку. Найголовніший контингент мандрівців, це безперечно відпущеня на довгий час вакацій наша шкілька молодь.

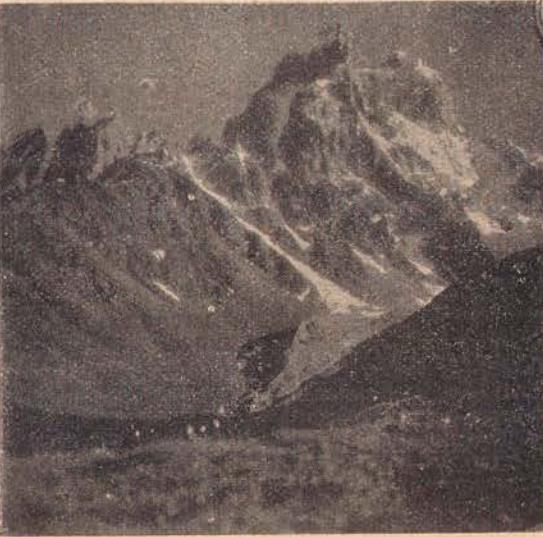
Не тільки чоловіки, а й жінки можуть легко подорожувати, як що тільки вони фізично дужі, досить енергійні й, головне,—цікавляться вивченням чужих країв. А коли є таке зацікавлення, то ніякі труднощі в дорозі, ні довга дорога, ні ночівля під голим небом на височині 2—3 тис. метрів понад рівнем моря, не тільки не страшні, а ще більше заохочують та підбадьорують організм, свіжать та міцнять його і надають почуття бадьорості й радості.

Типове селище Горішньої Сванетії

Местин, головне селище Сванетії

Гора Ужба — сторож Сванетії (височ. 4 тис. метр.)

ДРІБНИЙ НАРОД

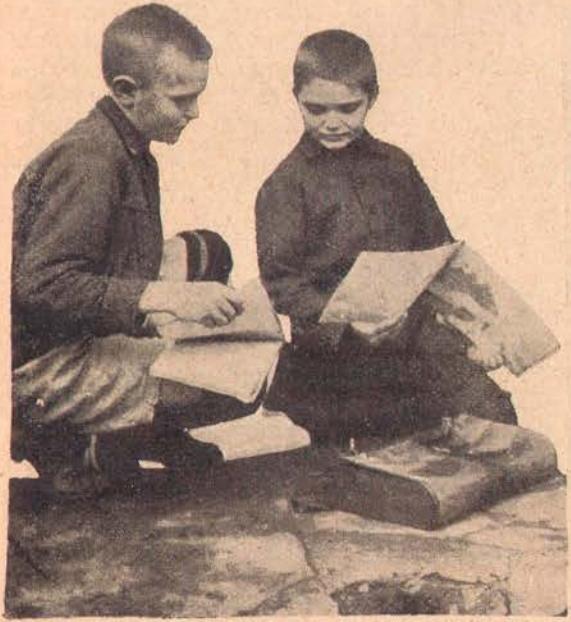
Нарис Белли Берг

Коли ви не мати й не педагог—ви його сливі не помічаєте. Він поза сферою ваших інтересів, іноді навіть заважає вам, невдячно втручаючись у ваше життя.

— Хтось видумав гасло: діти—квіти життя? Гарні квіти. Це— зло життя, а не його квіти. Чи не правда—приходить вам на думку, іноді, що ось уже третю ніч не дає спати оте у-а!, коли хлоп'яки у дворі футбольом розбивають, приблизно кожний місяць, величезні шиби (5 крб. 50 коп. кожна), коли вас сьогодні повідомляють, що ви зразу переселяєтесь, куди вам завгодно тому що у вашу кімнату ізоляють дитину, що захворіла на шкарлатину.

Ну, хіба перелішиш все зло, що завдає оцей народ. Він—шумливий, безладний, задирикуватий, брудний та шорстокосердний. Хто не бачив, як діти привязують бляшанку кішці до хвоста й регочуть зававляючись її муками, хіба... Пробачте, я вас переб'ю. Ви про кого, власне, про попередніх дітей, чи про теперішніх. Ви кажете, що діти черстві й тепер? Авжеж, вони тепер, черстві якимсь то особливим, лицарським дитячо-революційним гартом.

Коли покінчив самозубством мій сусіда, його єдиного 8-ого річн. сина, але вже піонера, забрано було з дому до його подруги. Він там спокійно бавився, спав, щи і ніколи не питав

Хтось із них все-ж буде художником

про своїх батьків. Скоро мати запросила його до себе; побачивши розрідалась, притиснувши до седzia сина.

— Ой, ти мене задушиш! Не тисни мене, мамо, так!—промовив цей 8-літній мушка, випростовуючись. Потім мені росповідала його подруга, що переривши все в помешканні хлопчик знайшов стару батькову фотографію й сам зашив її в кишеню своєї курточки, так, щоб не знала мати.—В неї завжди очі на мокрій місці!

Ми й вони

чинити. Ноги в повітря, і голови під ногами.

Вихром крутиться й штовхаючи несеється на вас, бореться й падає на землю сторука, стонога, й багатоліця маса.

Не рошепити клубок і не одірвати від одного.

Ось цей, здається на підошві,—ні, він сидить на шії того, а той уже стоїть нагами у верх — „стойка на витянутих“.

Що це, де?

Це велика перерва в школі: Нема ні керовника, ні однієї дорослої людини.

Повна воля горлянок і тіл.

Убоге, пограбоване мое дитинство стоїть за моєю спиною і заздієно дивиться, соромливо ховаючи незграбні руки в кишені.

У нас бували лекції „гімнастики“ один раз на тиждень.

У них фізкультура.

Вона панує під час перерви, вона помітна у всіх забавах.

Той самий культ вільного тіла примушує мовчачи педагога, коли на його лекції учні заненацька встають, переходятять з місця на місце.

Для галасливої вічно рухливої дітвори нестерпче оце обовязкове сидіння три чотири рази по 40 хвилин в повній мовчанці й спокої.

Лекція суспільствознавства

В класі страшений шум метушня.

Кожний займається якоюсь справою, перелистують книгу, лагодять оливця, дівчатка чешуть коси.

Хто розмовляє; хто пише, одні переходять на сусідню парту, а декілька зовсім стоять.

Лекторша, провадить лекцію, весь час стоючи в якісь нервові напружені, не зводячи з веоніх нот свого охопленого голосу.

Солідно обмірковують досягнення радіотехніки

Хтось із них все-ж буде художником

про своїх батьків. Скорі мати запросила його до себе; побачивши розридалась, притиснувши до седця сина.

— Ой, ти мене задушиш! Не тисни мене, мамо, так! — промовив цей 8-літній мушка, випростовуючись. Потім мені росповідала його подруга, що переривши все в помешканні хлопчик знайшов стару батькову фотографію й сам зашив її в кишеню своєї курточки, так, щоб не знала мати.— В ній завжди очі на мокрій місці!

Ми й вони

— Ми оточені поліцією трьох родів, — сказав нам на зібранні голова таємного гімназичного гуртка „самоосвіти“, гімназист 5 класу Л'єня Б.— ми під трьома долями: домашнім гімназичним та поліцейським.

Один раз на тиждень ми читали Писарєва і газети, позираючи на двері. Ви давали заборонений рукописний журнал „Свободна Мисль“ і кожний чекав виключення з гімназії, після чого один вихід — смерть,

Минали: і а щі трусливі сірі, як гімназичні щинелі, дні, одноманітно-нудні в під-яремній дисципліні, в невіль-нім навчанні.

Коли від обридливих лекцій „казеннічали“ в убиральниках, в садках, на річці, подальше від нестерпучих на-чальницьких очей, коли недо-сяжною насолодою було серед тижня піти до театру, на концерт, а в неділю—навіть думка про гімназію була не-стерпимо неприємною.

Тоді проходили ранки життя і вяла юність, так ка-лічили нас ті, хто вже, слава історії, ніколи не будуть па-нувати.

Вони

Голос? Ні крики.

Рокіт ріжного-голосого, зли-того в одно „а-а-а!“, що трохи стихає, потім з нову немож-ливо піднімається в коридорі.

Здається — зараз пова-ляться стіни й стеля від цього несамовитого крику.

Здається — людські, дитя-чі горлянки не можуть його

зі спиною, зо-рою, заспівати, до ді-черстві й тепер? Авеж, вони тепер, черстві якимсь то осоловим, лицарсь-ким дитячо-револю-ційничі гартом.

Коли покінчив са-могубством мій су-сіда, його єдиного 8-ого річ. сина, але вже піонера, забрано було з дому до його подруги. Він там спо-кінно бавився, спав, ів і ніколи не питав

моє дитинство стоїть за моєю спиною і заз-дічно дивиться, сором-ливо ховаючи незграбні руки в кишені.

У нас бували лекції „гімнастики“ один раз на тиждень. У них фізкультура.

Вона панує під час перерви, вона помітна у всіх забавах.

Той самий культ вільного тіла примушує мовчачи педагога, коли його лекції учні зненацька встають, переходять з місця на місце.

Для гала-лівої вічно рухливої дітвори несторпуче оце обовязкової сидіння три чотири рази по 40 хвилин в повній мовчанці й спокої.

Лекція суспільствознавства

В класі страшений шум метушня.

Кожний займається якоюсь справою, перелистують книгу, лагодять оливця, дівчатка чешуть коси.

Хто розмовляє; хто пише, одні переходят на сусідню парту, а декілька зовсім стоять.

Лекторша, провадить лекцію, весь час стоючи в якісь нервовім напру-женінні, не зводячи з верхів хот свого охриплого голосу.

На перший погляд — повна відсутність порядку, тиші й уваги, всього того, що здається необхідністю для деякої продуктивності заняття.

Взагалі здається, що дисципліни зовсім нема.

Слухаю:

— Діти про що ми сьогодні будемо розмовлять?

Хор:

— Про натурульне й гро-шове господарство!

— Як інакше зветься грошове господарство?

Хор: — Інакше товарове

Далі лекція провадиться в плані першого тому „Капіталу“ і діти знають, чим від-ріжняється товарове госпо-дарство від натурульного й міська промисловість від се-лянської.

В загальнім галасі роб-лять запитання.

Виявляється — слухають і знають.

Головне — всіх цікавить річ.

Тільки лекторша, по об-личчу помітно, що дуже ви-снажена.

Гуртове зібрання

Голова й секретар — дів-чатка 11 та 13-ти років.

Після питань про страйків, про Красіна і звіт Виконкому, в біжучих спра-

Критичний, захоплюючий момент

вах обговорюється питання: „Чому всі хлопчики б'ють Івановську?”

Висловлюються:

— Тому її всі б'ють, що вона ходи завжди скаржиться завідуючій.

— Хлопчики всіх б'ють і вони — чого.

А вона зараз в слізозі..

— А я ось що скажу:

Івановська прийшла до нас в клас, як якас боксерша, спортсменка перед всіма драла з призирством носа і не тримала ніякого звязку з класом, а потім фу, я вже забув, про що хотів говорити.

— Сядь, Чупрунова, тобі слово,

— Перш за все — чого Івановська під ким не дружить?

Я ось, зараз зо всіма стоваришилася, а вона бігав нагору до старших.

— А по друге — пропоную зняти це питання зовсім.

— А я скажу перед усім класом, що я її все рівно поб'юде небудь, хай не жаліється!

— Ти паразит!

— Сядь!

— Не будь ти такий розумний!

— Тихше, літи!

— Горбань, вийди з класу!

Івановська сидить, з палаючим обличчям, з чорним бантом на голові і золотим годинником на руці.

Їй не солодко.

Вона переросток.

Після 1½ год. дискусії, — постанова: 1) Івановській ганьба за те, що скаржиться, 2) класові попередження про таке відношення до Івановської.

В пятій групі, на зібранні, після політогляду її звіту Виконкому, на порядку стоять питання: про вішалку, про атрамент, про халати.

Заява Гвоздя:

— Якісь то симулатори кожний день перекидають пальто з одних кілоків на другі.

Це треба вивести!

Висловлюються.

Галасливою юрбою виходять зі школи..

Ось моя резолюція: ніхто без халата не зайде в школу!

Знімається галас.

Про відпуск.

Інформація керовника:

— Відпуск буде на один тиждень, з 8 числа до 16го

Хор:

— Чому так мало?!

— Не підлягає обговоренню!

Знову галас.

Педагоги

„Ті“ були класною поліцією.

У них був в одній рукі кондуктний журнал, а в другій — „вовчий білет“ про звільнення.

„Вони“ отруювали нашу рабську юність.

Тих, як павуків, роздавила революція.

На зміну прийшов педагог — підвижник.

На всіх лекціях помітна (не захищаючи очей) відсутність дисципліни, керовників часто лають і штовхають, в стінгазетах особисті карикатури на вчителя.

Тому у педагогів зірваний голос від крику, у них виснажений вигляд і нервова система розсхита майже в кожного.

Що пряця педагога найтяжча й економічно невдачна — це аксіома.

Разом з тим у вчителя зник просто авторитет старшого.

З ним поводження жорстоке.

Особу педагога засунено з п'єдестала недосяжності, на низьку ступінь — неповаги до його особи.

Особливо це помітно в міських школах.

Може в цьому винні батьки, що й досі дивляться на педагогів, як на виконавців найтяжчої й нудної роботи, нездатних до більш відчайдушної роботи, або може Наркомос зі своєю оплатою вчительської праці, а може система виховання, що допускає надто фаміліярне відношення учнів до вчителів, а може все це разом.

Сядь!

— Не будь ти такий розумний!

— Тихше, діти!

— Горбань, вийди з класу!

Івановська сидить, з палаючим обличчям, з чорним бантом на голові й золотим годинником на руці.

Їй не солодок.

Вона переросток.

Після 1½ год. дискусії,—постанова: 1) Іванівській ганьба за те, що скаржиться, 2) класові попередження про таке відношення до Івановської.

В пятій групі, на зібранні, після політ-огляду й звіту Виконкому, на порядку стоять питання: про вішалку, про атрамент, про халати.

Заява Гвоздя:

— Якісь то симулатори кожний день перекидають пальто з одних кілочків на другі.

Це треба вивести!

Висловлюються.

Bei.

Через годину вже мають постанову: прибити на вішалці квиточки з прізвищами власників пальт.

Про халати:

Голова (13 років) заявляє:

Вихорем крутиться, юбою вилітає зі школи жвава дітвора

Галасливою юбою виходять зі школи...

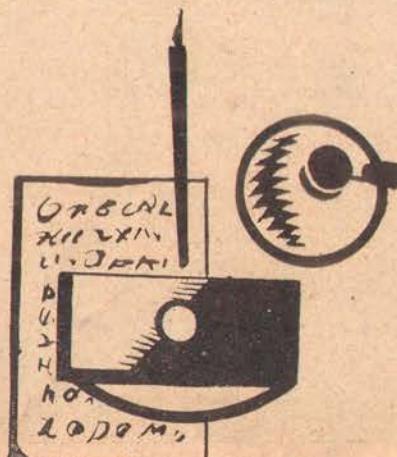
— Хто зможе пошити собі такого халата, піднімі руку!

Всі озираються.

Ні однієї піднятої руки.

Голова:

— Халати потрібні!

стінгазетах особисті карикатури на вчителя.

Тому у педагогів зірваний голос від крику, у них виснажений вигляд і нервова система росхитана майже в кожного.

Це пряця педагога найтяжча й економічно невдачна — це аксіома.

Разом з тим учителя зник просто авторитет старшого.

З ним поводження жорстоке.

Особу педагога засунено з п'едестала недосяжності, на низьку ступінь — непогоди до його особи.

Особливо це помітно в міських школах.

Може в цьому винні батьки, що й досі дивляться на педагогів, як на виконавців найтяжчої й нудної роботи, нездатних до більш відчайдушної роботи, або може Наркомос зі своєю оплатою вчительської праці, а може система виховання, що допускає надто фаміліярне відношення учнів до вчителів, а може все це разом.

Але спробуйте запрогонувати комусь з учителів перемінити професію.

— Ні за що не згодиться.

От і жалій тут!

Як що діти завжди були інтересні, то тепер вони — перше покоління, що народившись в революцію, знає вільне дитинство, знає — для чого живе, і відчуває, що воне живе в епоху великих досягнень людства.

Белла Берг

Інтригуюча розмова про школні справи

8-го грудня з невідомих причин сталася пожежа на канатній фабриці ім. тов. Петровського в „Новій Баварії”, під Харковом. На знимках два моменти пожежі.

жадливість двох фінансистів і Аркова пixa.
На цьому золотому ґрунті—промовив Арк, байдуже поклавши на долоню блискучі зернята—побудовано місто, єдине місто маленького материка—Ао-Гол, що йхньою мовою є Щасливе Місто. Гіантська гребля, що на протязі багатьох миль оточує острів, захищаючи від наступу океану, містить величезний відсоток золота. Мало не все золото Редрота скучене тут. Це єдиний вжиток, який знайшли островитяни для коштовного металу.

Арк підвів очі і побачив, що Голлар слухав, напружено розкривши рота. Синій сигаровий дим прозорим сяйвом оповив його лисий череп, і Арк подумав, що він подібний до Мамони в картині Уоттса. Відчуваши гідливість він скинув з долоні жовті криштки і на мить в ньому спалахнуло бажання по-дражнити і допекти цим самовпевненим людям. Вони вже вважали Арка з його безцінним скарбом за свою власність, і він міг би зруйнувати їхні мрії, коли б відмовився від їхньої допомоги, від свого плану експедиції на острів Редрот, заховав назавжди одному єму відому таємницю шляху.

На одну мить...

Арк вхопився рукою за серце, відчувши майже фізичний біль. Муха все ж була щасливіша його—вона вже не билася об шибку, бо знайшла інший вихід до прибавливої мети. Арк іншого виходу не мав.

— Ну, — нетерпляче повів плечем Голлар, а Сервік напружено витягнувся вперед.

— Кумедніше за все, — заговорив Арк, — що цих людей зовсім не цікавить золото. Вони навіть не роблять з нього прикрас, бо вважають його жовтій блиск за вульгарний і неприємний для ока. Про гроші вони не мають жодної уяві. Коли я показав їм кілька монет, що зберіглися по кешенях моого одягу, і сказав, що на ці покотела у нас можна при夺得 цілком усе, вони страшенно ретрогалася і ніяк не могли зрозуміти, на що ж ці ціцьки вживає і що робить з ними той, хто замісьць якогось виробу або взагалі погрібної речі одержує їх. Для них цілком незбагнена величезна умовна вартість золота.

Вони приносили мені шліфовані у воді самородки і всміхалися, бачивши мое захоплення і пожадливість. У великому басейні я складав цю купу золота. Я впивався близьком скарбу, гадаючи, що в світі немає над мене Креза.

Але поволі ця маса золота і недбайливість до нього островитян потушили мою заєрливість. Часто лежачи на березі я бавився, кидаючи в воду навколо підплескату гальку і важкий самородок. Золото загубило для мене зачарування багатства.

Єдина думка про повернення, про сенсацію моого винаходу, про славу не давала мені спокою. Повітря і вода—я мав скористатися з цих шляхів, як умів. Але островитяни не

**ПОШИРЕНИЙ ПЛЕНУМ ВККІ—т. т. Кусінен,
Бухарін, Молотов, праворуч—т. Тельман**

вміли літати. Небо над ними було отруєне і птиці не жили на Редроті. Я не бачив там жодної істоти, яка б мала крила. Повітря було неприступне. А коло підводних скель, де вода хвилювалася і кипіла, утворюючи вири, загрожувало розбити щент кожні судини, що наважилася б прорвати його.

Щасливе місто ставало мені за ненависну в'язницю.

І нарешті я наважився.

Я взяв золота стільки, скільки міг умістити легкий парусник—єдине, чим користувалися острівянини на воді.

Мій план був нескладний. Я сподіався видертися з погрозливого кола, вийти в о'крайте море і з'струнити пароплав, що підбере мене і одвезе на материк.

Для й на цей раз була прихильна до мене. Правда, в морі я опинився на міцно збитому днищі парусника, розбитого геть, поранений, без краплині води. Пришита до поясу торбинка з жменькою от цього пска—де було все, що лишилося від мого багатства. На щастя вітер відгонив мене на північ, і через багато-багато днів,—непримінний я не лішив їх, мене підбрав пароплав „Рейл“. Я збрехав якусь псевдополібну історію, бо зная, що лісній не

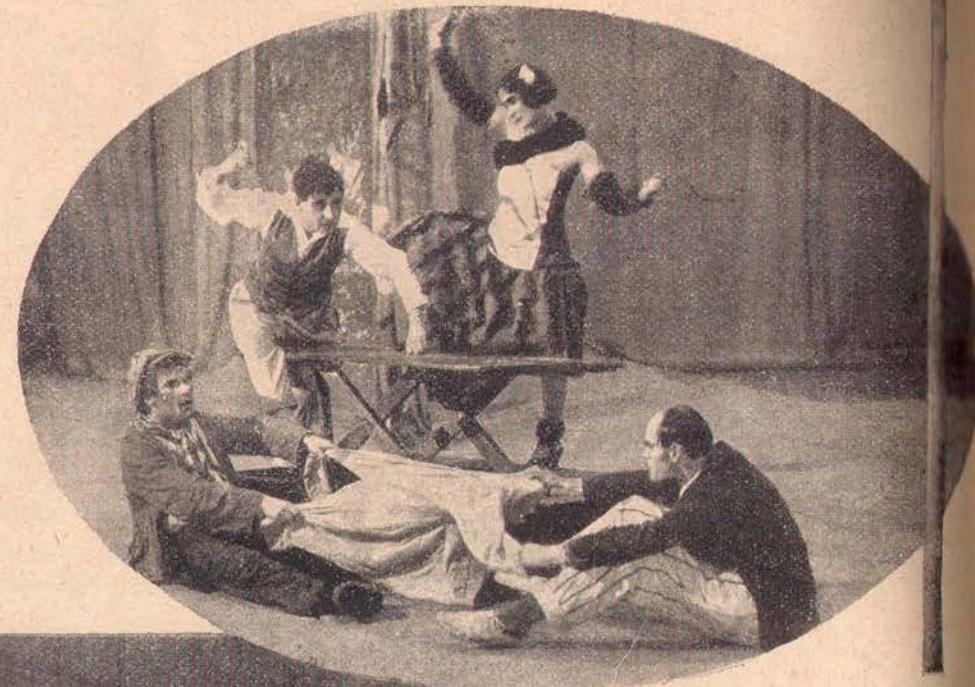

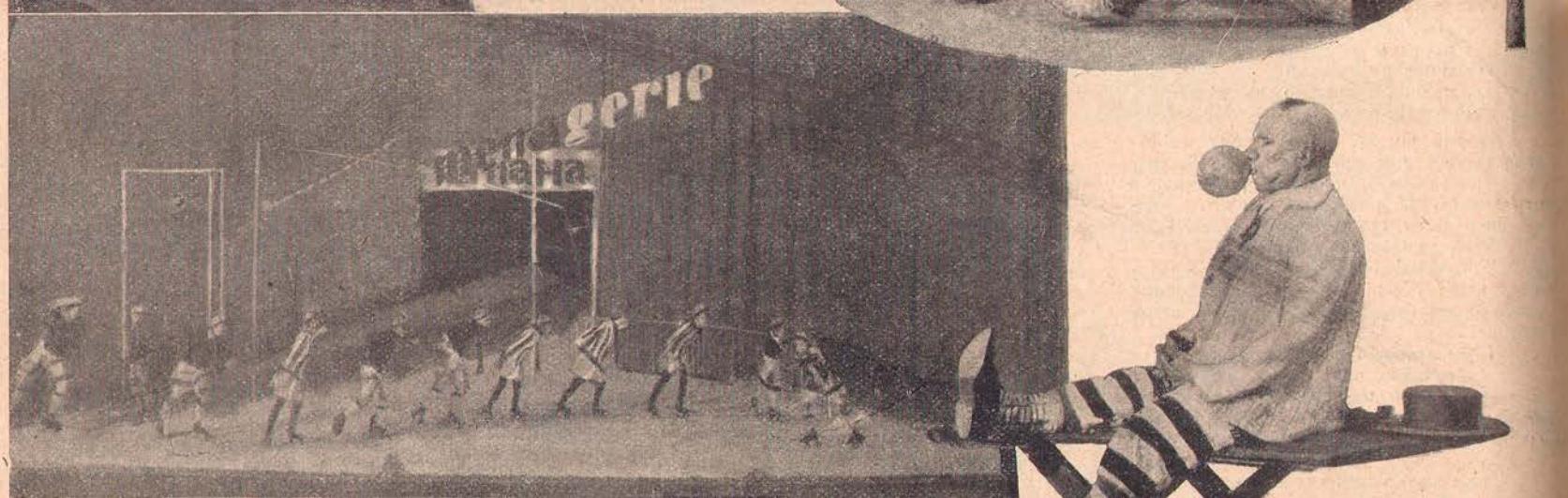

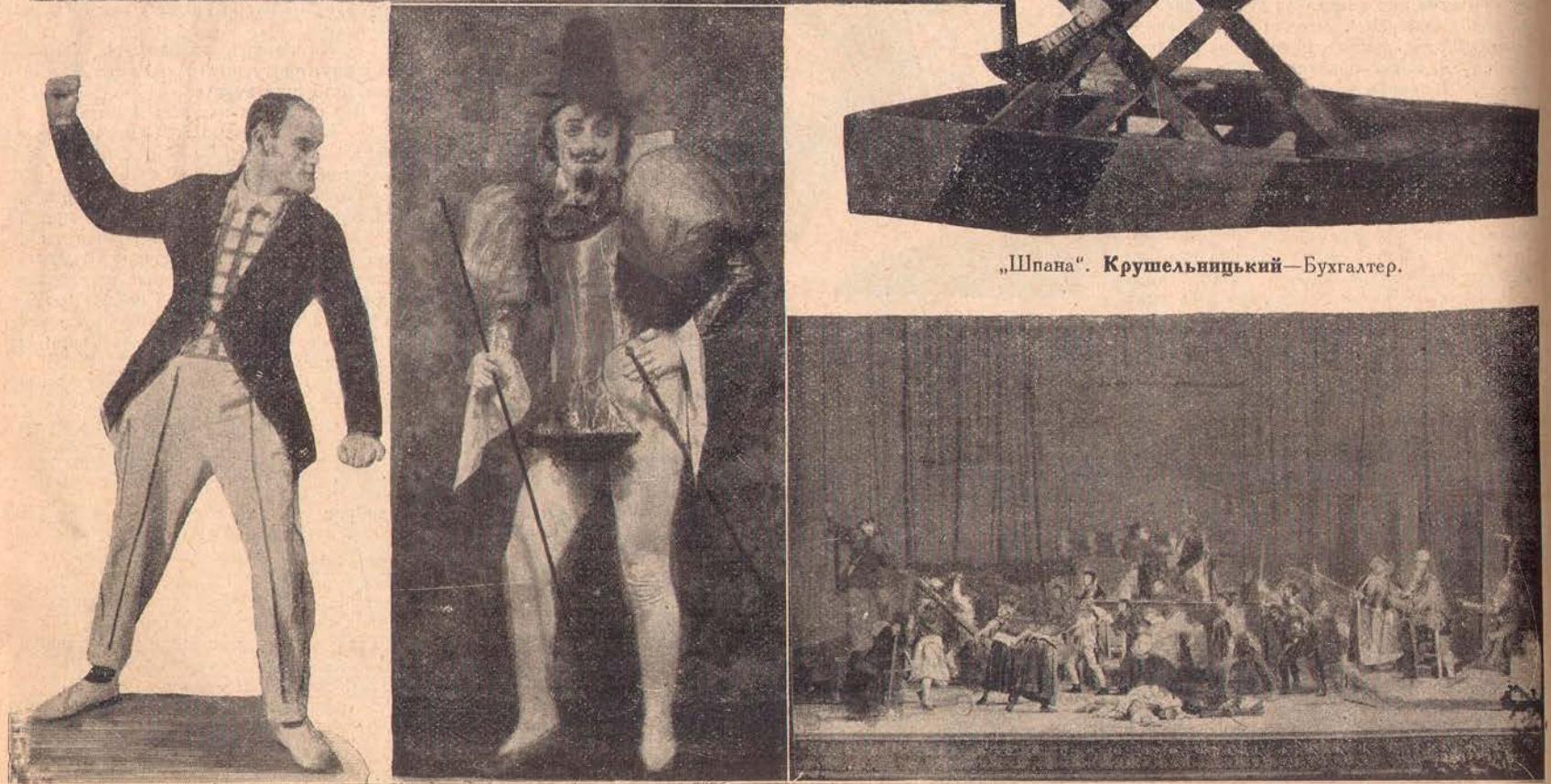
„ЖАКЕРІЯ“, „ШПАНА“

Б Е Р Е З І Л Ъ

„Шпана“. Крушельницький—Бухгалтер.

Зверху—**Бучма**—Брат Жан (Жакерія); в овалі—**„Шпана“**: на столі—**Чистякова**—Олька, **Радчук**—Шершебка, на підлозі—**Сердюк**—Довгаль, **Шагайда**—Стрижак; посередині—слуги просcenіума, на чолі конферансіє—**Балабан**; внизу—**Шагайда**—Стрижак („Шпана“); **Гірняк**—посланець короля („Жакерія“), і сцена повстання („Жакерія“).

НА БОРОТЬБУ З КЛАСИКАМИ

В № 8—9 журналу „Плужанин“ вміщено передову статтю
тov. С. Пилипенка під назвою „На боротьбу з класиками“.

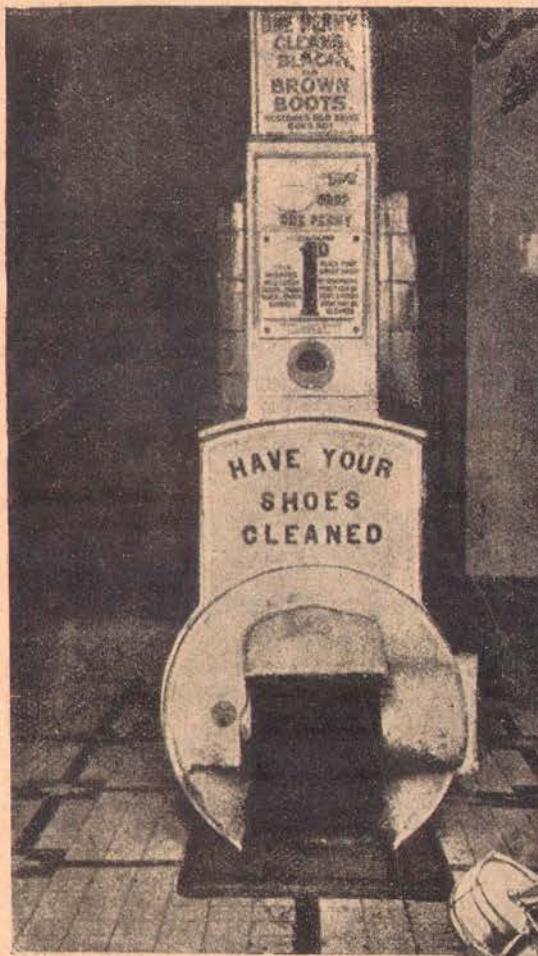
Мал. П. Булаховського.

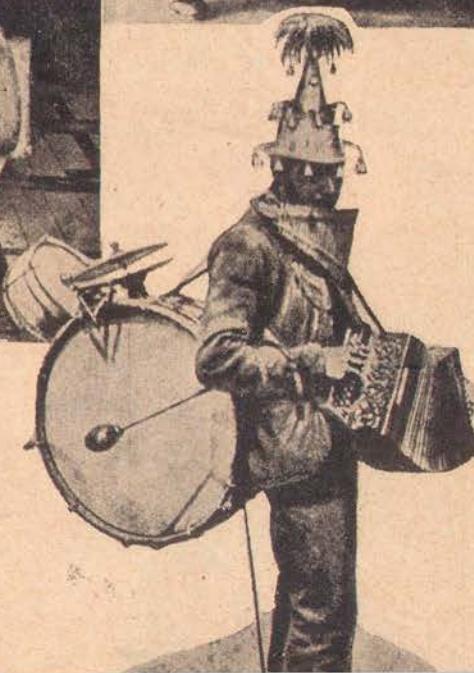
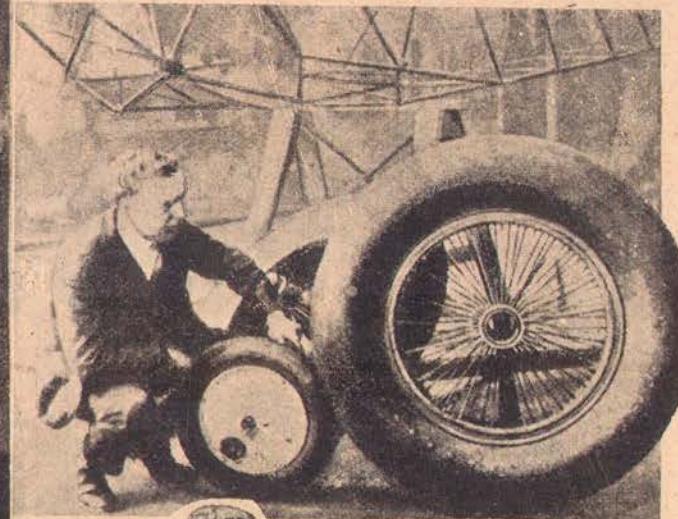

Боротьба тов. С. Пилипенка з класиками в уяві читача журналу „Плужани“

ПРО ВСЕ ПОТРОХУ

Автоматичний чистильщик. Лондонський мешканець позбавлений від настрилової вересклівої юрби чистильщиків, що часто-густо не дають проходу в великому місті. На всіх перехрестках встановлено автомати, що самі чистять черевики, треба лише кинути в скриньку гроші.

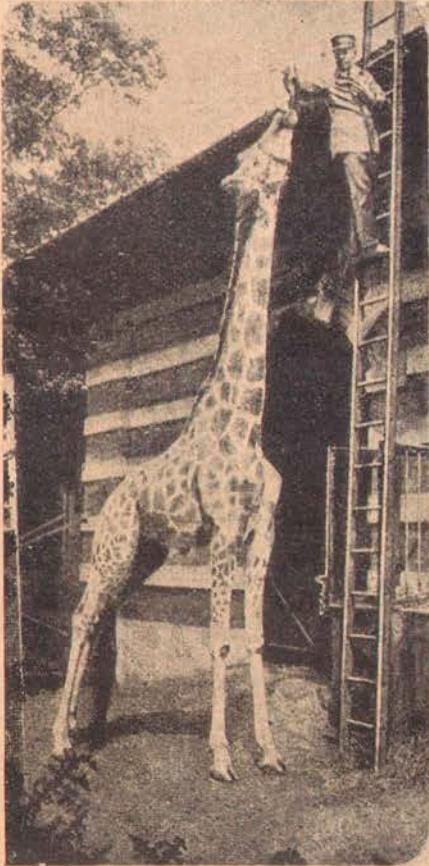
Велетенський бомбомет. На цім малюнку показано величезні колеса нового військового літака—бомбомета „Циклопа“, збудованого в Америці. Колеса ці видержують вагу в 17.000 фунтів. Дарма, що цей новий повітряний велетен дуже великий, проте може дуже швидко й довго летіти без перестанку. Ліворуч на малюнку — колеса звичайного пасажирського аероплану.

Нове пристрій, щоб рятувати на воді. Недавно за кордоном випробовано таке нове пристрій. Цей оригиналний апарат складається з товстої шини з камерами для харчування води, з гумових штанів і особливих лопаток, що вживаючи їх плавець може досить швидко плавати. Випробування пока зало, що це пристрій дуже гарне.

Автоматичний чистильщик. Лондонський мешканець позбавлений від настригової верескливої корби чистильників, що часто-густо не дають проходу в великому місті. На всіх перехрестках встановлено автомати, що самі чистять черевики, треба лише кинути в скринку гроші.

Четвероногий велетень. До Лондонського зоологічного саду недавно привезено чудовий екземпляр жирафа, що нині все рідко трапляються.

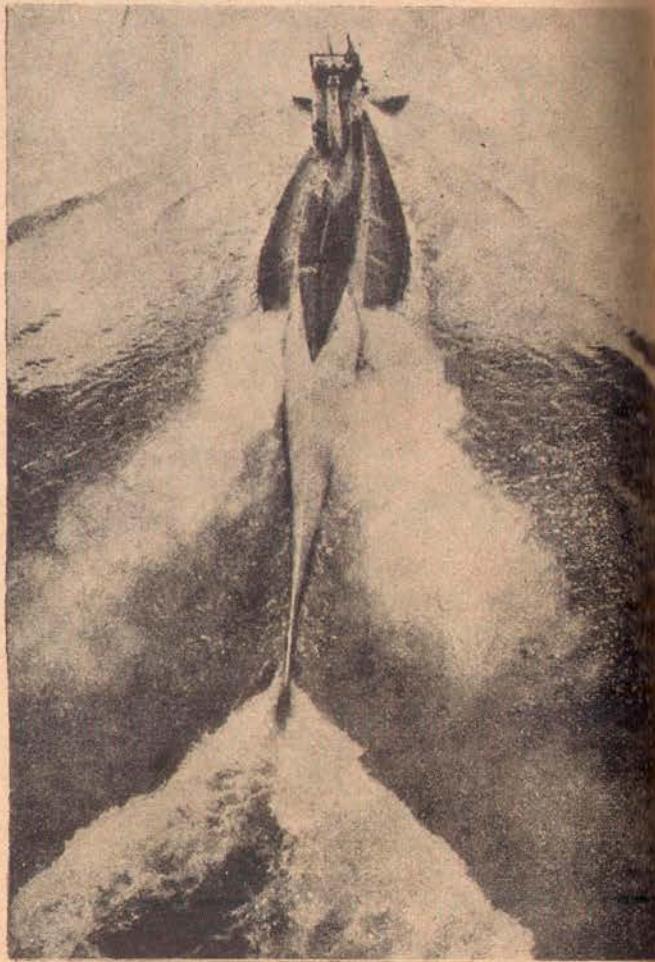

Найбільше крісло в світі (Англійський музей). **Ходячий „Джаз-банд“** на острові Сіцилії (малюнок угорі), що складається з безлічі інструментів, обслуговуваних одним чоловіком.

леса нового військового літака — бомбомета „Циклопа“, збудованого в Америці. Колеса ці відержують вагу в 17.000 фунтів. Дарма, що цей новий повітряний велетень дуже великий, проте може дуже швидко й довго летіти без перестанку. Ліворуч на малюнку — колеса звичайного пасажирського аероплану.

Нове приладдя, щоб рятувати на воді. Недавно за кордоном випробовано таке нове приладдя. Цей оригиналний апарат складається з товстої шини з камерами для харчу й води, з гумових штанів і особливих лопаток, що вживаючи їх плавець може досить швидко плавати. Випробовування пока зало, що це приладдя дуже гарне.

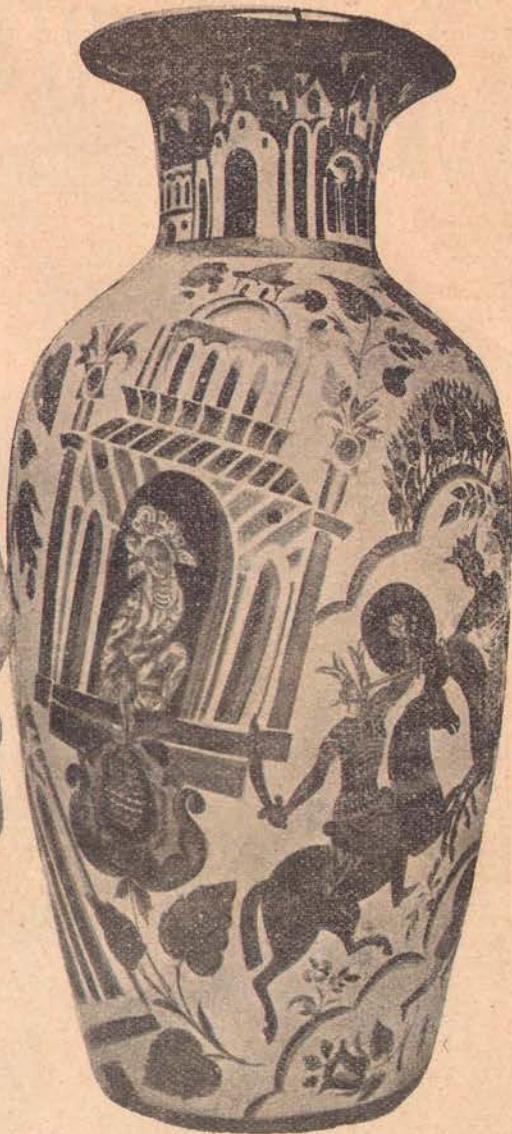

„Підводний крейсер“. Нині в Північно-Американських сполучених штатах спущено на воду три підводні човни, так звані „підводні крейсери“. Ці нові судна з сильними двигунами та далекострільними гарматами.

ВИСТАВКА РАДЯН-
СЬКОЇ ПОРЦЕЛЯНИ
В МОСКВІ

Ваза. Малюнок на сюжет народнього епосу.

Ваза. Сюжет — з Київо-Печерської лаври. Ленінградський порцелянний завод.

Ваза. Малюнок на сюжет народнього епосу.

Ваза. Сюжет — з Київо-Печерської лаври. Ленінградський порцелянний завод.

Дві статуетки селян Новгородської губернії, ський губ. порцелян

Червоноармійці. Ленінградський порцелянний завод.

НА ВИСТАВЦІ

У Москві відкрилася виставка радянської порцеляни, де виставлено продукцію порцелянних заводів Продсилікату.

На виставці є зразки всіх галузей порцелянного виробництва. Серед експонатів є цікаві сервізи ленінградського порцелянного завodu, (найкращого завду у світі), вироблені по малюнках Чехоніна і призначені для радянського повпредства в Берліні.

На виставці є дуже багато коштовних експонатів, серед них особливо гравюри по золоту на порцеляні того ж самого мальяра Чехоніна.

Спеціальний відділ виставки показує східні мотиви.

Тут виставлено порцеляну, що вивозиться до азіатських країн.

Чужоземці, що перебувають у Москві, дуже цікавляться виставкою.

що виконують руські співомовки. Новгородський завод.

ГЕРОЙ МАТЧУ

Стаття О. Б.

тут біла чи чорна магія. Нічого подібного. Просто по дорозі на площадку йому зажалося випити води, а комусь забажалося купити овочів, але й той, і другий очі ристовували портфелі не лише за призначенням.

Хіба так важко, қваплючись, обміняті портфелі? Та міркувати часу нема.

Храпкін на воротах.

Свисток.

Почали.

Зара звін покаже, як треба грати і раптот—жука. Отакий собі чорний, ачи чайнісінський жук уподобав Храпкінові ноги.

І зарізав Храпкіна цей жук.

Як побачив його Храпкін, так очі одвести не може, чи то з переляку, чи то сила така вже в жукові тому.

Одним словом очі — як прикипіли. Тим часом м'яч візьми, та й пролети ворота, та ще й з ніг замалим не збив.

А тут ще капітан: „Ще один раз...“

Думаете звичайнісеньке собі „і“?

З такою, брат, крапкою, що й конем не обїдеш. Знаєте, як ото кажуть: точка

РАДСЛУЖБОВЕЦЬ Храпкін не тільки радслужбовець. Установа, папери—все це між іншим. Головне—футбол.

М'яч—центр ваги його життя.

Ось і зараз він присяде отут на лавочці й надмежа.

Такий пружнастий, пикатий, такий любий серцю його м'яч—і Храпкін задоволений поспішає до-дому поклавши м'яча до портфеля, що одразу запузатів і став подібний до Зава.

Але вдома на нього чекала не зовсім приемна несподіванка.

Його дружина захоплювалась не лише футболом, а й футbolістами.

Через вікно вона кокетує з Пижовим, але... через плече Пижова на неї дивляться злі, ревниві очі Храпкіна, що нагодився в саме цей мент.

Храпкін тигром влетів до кімнати і невідомо чим кінчилася-б ця історія, як-би не портфель, що почав стрибати аж до стелі й цим звернув на себе увагу та нагадав про треніровку.

І подружжя, знову щасливе, йде на площацьку. Іде? Що я кажу? Вони несуться, як вітер, обганяючи візників, мотоцикли й навіть авто.

Та у Храпкіна сьогодні нещасливий день. Капітан аустрів його незадоволено: „Останній день—і спізнення!” Хапається Храпкін. Ось тільки футбольні черевики й м'яч. Але замість м'яча з фортфелю летить... головка капусти, помідори й пара білизни. А м'яча нема. А м'яч зник! Хочете знати, як це сталося? О, не гадайте, що

Співачка

Почали.

Зараз він покаже, як треба грati. І раптом—жуک. Отакий собі чорний, ~~ви~~ чайнісінський жук уподобав Храпкінову ногу.

І зарізав Храпкіна цей жук.

Як побачив його Храпкін, так очі одвести не може, чи то з переляку, чи то сила така вже в жукові тому.

Одним словом очі—як прикипли. Тим часом м'яч візьми, та й пролети вірота, та ще з ніг замалим не збив.

А тут ще капітан: „Ще один раз... !”

Думаєте звичайнісеньке собі „і”?

З такою, брат, крапкою, що й конене об'їдеш. Знаєте, як ото кажуть: точка нал „і”? Так це сама воно й є.

Знову почали. Храпкін—сама увага. Летить! Держи! П'їмав! В обіймах Храпкінових... черевик. Виконав погрозу капітан. Вибув зі строю Храпкін. І нема співчуття до нього ні в кого. Що-то казано—день нещасливий.